Dieťa s poruchou správania v triede

(vhodné pre učiteľov)

Žiaci s ADHD, či inými poruchami správania, sa môžu v škole správať neprimerane, preto ich mnohí učitelia automaticky trestajú. Trest pri ich správaní však málokedy zaberá, preto je potrebné zmeniť prístup učiteľa k dieťaťu.

Dôležité je pracovať na vzájomnom vzťahu – vtedy si dieťa nájde svoju cestu.

- ✓ Stretnite sa so žiakmi pri dverách triedy a s každým sa pozdravte
- ✓ Rozprávajte sa s nimi každé ráno na koberčeku alebo inom určenom mieste (nie v laviciach)
- ✓ So žiakom, ktorý má problém so správaním sa občas porozprávajte aj v súkromí (o rodine, záľubách....)
- ✓ Pochváľte žiaka, keď urobí čo i len malé zmeny smerom k zlepšeniu svojho zlého správania
- ✓ Problémy so správaním môžu byť zmiernené správnou liečbou. Môže byť tiež potrebné vyšetrenie na úzkosť a depresiu.

1. Ak sa žiak na hodine nesústredí

Deti s ADHD, či inými poruchami správania musia byť aktívne, aby uvoľnili prebytočnú energiu. Po dostatočnom uvoľnení energie sa môžu začať sústrediť.

- Na začiatku každej hodiny zaraďte krátku pohybovú aktivitu, rozcvičku
- Počas hodiny sledujte klesanie jeho aktivity
- Využite ho na „dôležitú úlohu“ – rozdať zošity, pozbierať PL, zotrieť tabuľu a pod., kde sa dostane do pohybu
- Aj počas hodiny môžete urobiť aktivizujúcu úlohu pre všetkých žiakov, kde sa opäť naštartuje jeho pozornosť
- Pri výklade učiva využívajte veľa názoru, pokusy, prácu s konkrétnymi predmetmi, mapou, pozorovanie a pod.
- Počas hodiny ho viackrát oslovte menom, dotknite sa ho rukou na pleci, snažte sa s ním držať čo najviac očný kontakt

2. Žiak hovorí nepretržite a nedokončuje prácu na hodine

Nehovorte s ním sarkasticky pred spolužiakmi ani ho neizolujte tak, že bude sedieť ďaleko od spolužiakov.

- Súkromne sa porozprávajte so žiakom: „Som hrdý, že takmer vždy vieš odpoveď na moje otázky. Ale chcem dať každému v triede šancu odpovedať. Môžeš mi pomôcť tak, že vždy zdvihneš ruku a počkáš, kým ťa zavolám. Ak sa bojíš, že to zabudneš, napíš si odpoveď.“
- Odfoťte žiaka, ktorý sedí pri stole so zdvihnutou rukou. Nalepte mu obrázok na stôl ako vizuálnu pripomienku, aby počkal, kým ho učiteľ vyvolá.
- Umiestnite mu farebné kartičky na stôl, pomocou ktorých vám môže potichu signalizovať.
    - ✓ Zelená karta – ide mi to.
    - ✓ Žltá karta – Potrebujem pomoc, ale môžem pokračovať v práci.
    - ✓ Červená karta – Potrebujem pomoc a neviem pokračovať v práci.

  Okamžite reagujte a odpovedajte na červenú kartu.
    - Porozprávajte sa s ním súkromne. Prečítajte mu pravidlá triedy. Pripomeňte mu, že si musí robiť úlohy a menej rozprávať.
    - Pošlite žiakovi dohodnutý signál ako pripomienku, aby prestal rozprávať (napr.poklepaním na tabuľu)
    - Počas vysvetľovania učiva kráčajte smerom k žiakovi a postavte sa blízko neho. Vo vašej blízkosti väčšinou prestane hovoriť.
    - Nastavte bodový systém pomocou kariet – každý deň dostane žiak 5 kariet a vždy, keď sa pristihne pri niečom neadekvátnom, vráti 1 kartu na stôl učiteľa. Ak mu na konci dňa zostane všetkých 5 kariet, môže dostať nejakú odmenu vo forme jemu dôležitej činnosti (vyzdvihnutie pomôcok od učiteľa, prečítanie dôležitej informácie....)

3. Žiak počas vyučovania na hodine nezostáva sedieť

Nehovorte mu, aby si sadol a bol ticho. Žiak s ADHD alebo inou predispozíciou sa často lepšie učí pri pohybe.

- Umiestnite mu stôl na koniec radu, aby sa mohol vrtieť bez toho, aby rušil spolužiakov

- Skúste zabudovať pohybové aktivity do rozvrhu. Zaveďte napríklad "aktívne prestávky“, kedy môžu žiaci stáť a naťahovať si telo či tancovať pri hudbe
- Prideľte danému študentovi dve miesta. Pri potrebe pohybu môže prejsť zo svojej lavice na dané miesto (napr. relaxačný kútik v triede, oddychová zóna na chodbe)

4. Žiak sa háda s učiteľom

Neposielajte žiaka do riaditeľne ani na neho nekričte pred spolužiakmi. Neustálym kritizovaním žiaka pred ostatnými môže učiteľ neúmyselne upozorniť na to, aby ho deti ignorovali či šikanovali.

- Ak je podráždenosť pre daného žiaka nezvyčajná, porozprávajte sa s ním súkromne a povedzte mu napríklad: „Toto nie je tvoje obvyklé správanie. Čo sa stalo?“
- Hľadajte príčiny jeho správania a riešenie situácie v pokojnej atmosfére

5. Žiak je v návale emócií

Tieto deti horšie ovládajú svoje emócie, ku ktorým môže dôjsť vplyvom trvalého nepokoja a pocitov frustrácie a môžu aj zdanlivo bez príčiny vyústiť do záchvatu zúrivosti.

Postupy pri zvládaní hnevu majú jedno spoločné – nemalo by sa dieťaťu venovať viac pozornosti vtedy, keď sa zlostí, ako vtedy, keď sa správa normálne. Záchvat hnevu môže predstavovať extrémny spôsob, ako si vie získať pozornosť alebo nejakú výhodu.

- Akékoľvek prehnané reakcie zo strany dospelých situáciu ešte zhoršia (krik, výprask, výčitky, ale aj odmena, aby bol pokoj)
- U menších detí pomáha fyzická blízkosť dospelej osoby (vhodné je aj povedať, že sa vám nepáči jeho správanie a potom ho ignorovať, nechať vyzúriť, ale pod kontrolou, aby neublížil sebe ani okoliu)
- Ak dôjde k výbuchu zlosti na verejnosti, treba ho odviesť, ale nereagovať
- Liečba šokom – použiť niečo nečakané (tlieskať, nafúknuť balón...akokoľvek odviesť pozornosť od jeho problému), po upokojení afektu hovoriť o tom, čo sa stalo